

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 30 grudnia 2019 roku Sąd Rejonowy w Bełchatowie po rozpoznaniu sprawy z wniosku Z. Ś. z udziałem M. Ś. (1) o podział majątku dorobkowego postanowił:

I. ustalić, że w skład wspólności majątkowej małżeńskiej Z. Ś. i M. Ś. (1), która ustała z dniem 2 grudnia 2016 roku na skutek wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 2 lutego 2016 roku wydanego w sprawie IC1704/14, zmienionego następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 grudnia 2016 roku wydanym w sprawie I ACa 681/16, wchodziły:

1) odrębna własność lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...) w budynku nr (...) przy ul. (...) w B., o powierzchni 63,77 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym o powierzchni 4,89 m², dla którego w Sądzie Rejonowym Bełchatowie urządzona jest księga wieczysta KW Nr (...), oraz związany z nim udział w wysokości 6866/335773 we współwłasności części wspólnych budynku i urządzeń, które nie służą do wyłącznego użytku właścicieli poszczególnych lokali oraz we własności działek o numerach ewidencyjnych (...) o łącznej powierzchni 0,3306 ha;

2) ruchomości:

a) meble kuchenne,

b) pralka (...),

c) lodówka (...),

d) szafki wisząca + stojąca w łazience,

e) meble pokojowe: biblioteczka, szafka, wersalka, ława, komoda, witryna

narożna,

f) stolik pod telewizor,

g) telewizor (...) 47",

h) szafa w zabudowie w przedpokoju

i) szafa w zabudowie w sypialni,

j) łóżko w sypialni,

k) lustro w ramce,

l) zegar wiszący w pokoju,

m) zegar wiszący w przedpokoju,

n) zegar wiszący w drugim pokoju,

o) aparat fotograficzny (...),

3) środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym nr (...) prowadzonym na nazwisko Z. Ś. w banku (...) SA w wysokości 1.197,74 zł (jeden tysiąc sto dziewięćdziesiąt siedem złotych siedemdziesiąt cztery grosze);

II. oddalić wniosek o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym;

III. oddalić żądanie uczestniczki zasądzenia od wnioskodawcy wynagrodzenia za bezumowne korzystanie ponad udział ze składnika majątkowego opisanego w punkcie 1 a) oraz samochodu F. (...);

IV. dokonać podziału majątku wspólnego Z. Ś. i M. Ś. (1) w ten sposób, że wszystkie składniki majątkowe opisane w punktach I. 1) - I. 3) przyznać na wyłączną własność Z. Ś.:

V. zasądzić od Z. Ś. na rzecz M. Ś. (1) kwotę 312.319,- zł tytułem spłaty, płatną w terminie 6 (sześciu) miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

VI. nakazać pobranie od wnioskodawcy Z. Ś. i uczestniczki M. Ś. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Bełchatowie kwoty po 1.465,60 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

VII. ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

Małżeństwo stron, zawarte w 1984 r., zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 02-02-2016 r., prawomocnym od 02- 12-2016 r.

W 1983 r. uczestniczka urodziła syna R.. Uczestnik był przekonany oraz był zapewniany przez uczestniczkę, że jest ojcem dziecka. Dopiero w 2013 r. po przeprowadzeniu testów DNA dowiedział się, że nie jest ojcem R.. Wnioskodawca zawsze traktował R. jako syna. Nadal utrzymuje z nim dobre kontakty i udziela wsparcia finansowego. Czynił też darowizny w czasie trwania związku małżeńskiego, o czym nie informował żony.

Strony wychowywały także syna uczestniczki z pierwszego małżeństwa - D.. Wnioskodawca płacił alimenty na syna i córkę z pierwszego małżeństwa.

Strony nie zawierały umów majątkowych.

W trakcie trwania małżeństwa nabyły: mieszkanie w B. i ruchomości stanowiące jego wyposażenie oraz samochód F. (...). Wnioskodawca dał ten samochód synowi w 2014 r.

Wartość mieszkania wynosi 156 400 zł.

Wartość ruchomości w mieszkaniu (meble, pralka, lodówka, telewizor, lustro, zegary, aparat fotograficzny) wynosi 7278 zł.

Wnioskodawca posiadał m. in. następujące rachunki bankowe:

1. rachunek Oszczędnościowy (...) w PLN nr (...) liczba posiadaczy: 1; rachunek otwarty 26.11.2012r., w dniu 30.01.2015r. dokonano wypłaty gotówkowej w wysokości 464.210.86 PLN. w dniu 06.02.2015r. dokonano przelewu na kwotę 42,74 PLN na rachunek nr (...), rachunek zamknięty 03.03.2015r. z saldem 0,00 PLN;

2. rachunek: Lokaty (...) w PLN nr (...) liczba posiadaczy: 1; lokata otwarta 28.03.2014r., w dniu 22.01.2015r. dokonano przelewu na kwotę 23.000,00 PLN na rachunek nr (...), lokata zamknięta 27.01.2015r. z saldem 0,00 PLN;

3. rachunek: Oszczędnościowa Książeczka Mieszkaniowa w PLN nr (...) liczba posiadaczy: 1; rachunek otwarty 03.02.2014r., w dniu 12.03.2014r. dokonano przelewu na kwotę 110.001,12 PLN na rachunek nr (...), rachunek zamknięty 27.01.2015r. z saldem 0,00 PLN;

4. rachunek: Oszczędnościowa Książeczka Mieszkaniowa w PLN nr (...) liczba posiadaczy: 1

* lokata nr 1 założona 11.09.2009r., zlikwidowana 13.09.2010r. w wysokości 6.222,54 PLN

* lokata nr 2 założona 13.09.2010r., zlikwidowana 13.09.2011r. w wysokości 44.191,15 PLN

* lokata nr 3 założona 11.01.2012r., zlikwidowana 11.01.2013r. w wysokości 113.943,32 PLN

* lokata nr 4 założona 11.01.2014r., w dniu 13.01.2014r. dokonano przelewu na kwotę 204.083,29 PLN na rachunek nr (...), rachunek zamknięty 19.06.2015r. z saldem 0,00 PLN

5. rachunek: Konto (...) w PLN nr (...) liczba posiadaczy: 1; rachunek otwarty 29.11.2013r., nadal jest czynny; saldo rachunku na dzień 02.12.2016r.: + 1.197,74 PLN.

Wnioskodawca w dniu 16-01-2013 r. złożył dyspozycję wypłaty środków zgromadzonych na rejestrze (...); łączna kwota z wypłaty środków wynosiła 13 799,01 zł.

Wnioskodawca nie miał rachunku w OFE.

Wnioskodawca w czasie trwania małżeństwa uzyskał akcje (...) SA.

Wnioskodawca był uczestnikiem funkcjonującego u pracodawcy indywidualnego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...). 05-12-2012 r. złożył wniosek o umorzenie jednostek zgromadzonych na indywidualnym rachunku. 31-12-2012 r. został dokonany wykup jednostek i z tego tytułu na rzecz wnioskodawcy została dokonana wypłata wartości wykupu w wysokości 31 529,12 zł

05-03-2013 r. wnioskodawca otrzymał odprawę emerytalną w kwocie 25 700,14 zł.

W 2014 r. wnioskodawca kupił akcje (...) o wartości 209 335,30 zł. W styczniu 2015 r. wnioskodawca sprzedał akcje (...) za 227 223,12 zł

Wnioskodawca ostatecznie sprzedał wszystkie akcje, a łączna kwota uzyskana ze sprzedaży akcji wynosiła 464.210,86 zł. które wnioskodawca wypłacił z rachunku bankowego. Nie podzielił się pieniędzmi z uczestniczką. Pieniądze na zakup akcji miał z nagród, odprawy, z wypłaty z (...) i funduszu inwestycyjnego, zlikwidowanych lokat.

Uczestniczka w latach 1994-1995 była zatrudniona jako robotnik gospodarczy- pokojowa, a w latach 1981-1990 jako łazienna i dozorca bloku mieszkalnego.

Uczestniczka pracowała przez cały czas trwania związku małżeńskiego i prowadziła dom. Uczestniczka pracowała m. in. jako sprzątaczką, sprzedawcą w sklepie mięsnym.

W latach 2010-2013 dochody wnioskodawcy były kilkukrotnie (nawet dziesięciokrotnie) wyższe niż dochody uczestniczki. Wnioskodawca był zatrudniony w Elektrowni (...).

Uczestniczka wyprowadzając się ze wspólnego mieszkania wypłaciła z rachunku stron kwotę 2500 zł, zabrała maszynę do szycia i biżuterię, którą otrzymała od wnioskodawcy (obrączkę, pierścioneł, łańcuszki).

Odkąd strony się rozstały, z mieszkania korzysta tylko wnioskodawca. Wyłącznie on uiszczał opłaty stałe za mieszkanie, łącznie za okres od 12.2016 r. do 03.2019 r.: 7 448,24 zł. Uczestniczka wyprowadziła się w 2014 r.

Wnioskodawca osiąga dochód z emerytury 3500 zł miesięcznie, nie ma zadłużenia ani kredytów.

Okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia Sąd ustalił na podstawie zeznań stron, dokumentów dotyczących posiadanych przez strony aktywów, opinii biegłych oraz zeznań świadka R. Ś. N. były przydatne dla rozstrzygnięcia zeznania świadka D. S. (1) (k. 65) dotyczące okoliczności wyprowadzenia się przez uczestniczkę z mieszkania stron. Na podstawie zeznań świadka R. Ś. i częściowo wnioskodawcy i ustalono, że wnioskodawca wspierał finansowo R. Ś.,

czynił na jego rzecz darowizny na przestrzeni długiego czasu, natomiast nie zostało uwodnione, aby wnioskodawca przekazał mu jednorazowo 100 000 zł po wypłaceniu z rachunku w lutym 2015 r. kwoty 464.210,86 zł. Poza zeznaniami wnioskodawcy brak jest dowodów na to twierdzenie. Sam rzekomo obdarowany tego nie potwierdził, choć jest z wnioskodawcą w dobrych stosunkach. Brak jest także jakichkolwiek śladów innych wskazywanych przez wnioskodawcę wydatków (wyjazdy zagraniczne, darowizny dla jego dzieci z pierwszego małżeństwa).

Sąd Rejonowy zważył, iż wniosek o podział majątku wspólnego zasługuje na uwzględnienie. Wniosek o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym nie jest zasadny.

Uczestnicy nie zawierali umowy majątkowej małżeńskiej, w związku z czym - zgodnie z art. 31 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego - między małżonkami z mocy ustawy istniał ustrój wspólności majątkowej (wspólności ustawowej) obejmującej przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny); udziały obojga małżonków w majątku wspólnym są równe (art. 43 § 1 Kodeksu).

Na podstawie art. 45 § 1 Kodeksu, każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności. W myśl art. 45 § 2, zwrotu dokonuje się przy podziale majątku wspólnego. Art. 45 § 3 stanowi, że przepisy powyższe stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dług jednego z małżonków został zaspokojony z majątku wspólnego. Stosownie do art. 46, w sprawach nieunormowanych w artykułach poprzedzających od chwili ustania wspólności ustawowej do majątku, który był nią objęty, jak również do podziału tego majątku, stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku. Na podstawie art. 1035 Kodeksu cywilnego, jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem przepisów tytułu VIII księgi czwartej Kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 1037 § 1 Kodeksu cywilnego, dział spadku może nastąpić bądź na mocy umowy między wszystkimi spadkobiercami, bądź na mocy orzeczenia sądu na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców. Jak stanowi art. 212 § 1 Kodeksu cywilnego (do którego m. in. odsyła powołany wyżej art. 1035), jeżeli zniesienie współwłasności następuje na mocy orzeczenia sądu, wartość poszczególnych udziałów może być wyrównana przez dopłaty pieniężne. Rzecz, która nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego (art. 212 § 2). Jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek (§ 3).

W myśl art. 687 w związku z art. 567 § 3 kpc, podział majątku wspólnego powinien nastąpić przede wszystkim na zgodny wniosek stron. Stosownie do art. 622 § 2 kpc (znajdującego zastosowanie odpowiednio do podziału majątku wspólnego na podstawie art. 567 § 3 i 688 kpc), gdy wszyscy współwłaściciele złożą zgodny wniosek co do sposobu zniesienia współwłasności, sąd wyda postanowienie odpowiadające treści wniosku, jeżeli projekt podziału nie sprzeciwia się prawu ani zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza w sposób rażący interesu osób uprawnionych.

Obie strony były zgodne co do sposobu zniesienia współwłasności, a projekt podziału nie sprzeciwia się prawu ani zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza interesu osób uprawnionych, w związku z czym Sąd wydał w tym zakresie postanowienie odpowiadające treści Wniosku. Wnioskodawca otrzymał zatem na wyłączną własność mieszkanie i ruchomości. Jako nabyte w trakcie trwania wspólności stanowiły majątek wspólny (art. 31 § 1 krio). Nie odliczono wartości lodówki, która uległa zużyciu w trakcie trwania postępowania, gdyż na chwilę ustania wspólności składnik ten istniał i był od 2014 r. używany wyłącznie przez wnioskodawcę. Z kolei drobna biżuteria (pierścionki, łańcuszki) zabrana przez wnioskodawczynię nie stanowiła majątku wspólnego, ale osobisty jako darowizna od męża (art. 33 pkt 2 krio).

Stosownie do art. 686 kpc, w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych. Powołany przepis stosuje się odpowiednio do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami (art. 567 § 3 kpc).

Sąd zatem uwzględnił roszczenie wnioskodawcy o zwrot kosztów utrzymania mieszkania. Chodzi przy tym o opłaty stałe, obciążające właścicieli i niezależne od zużycia. Nie zasługuje natomiast na uwzględnienie żądanie uczestniczki rozliczenia roszczenia z tytułu korzystania wyłącznie przez wnioskodawcę ze wspólnego mieszkania. Wnioskodawca jako współwłaściciel w Vz był uprawniony do używania mieszkania. Uczestniczka sama się wyprowadziła i nie żądała dopuszczenia do współposiadania, nie dążyła do korzystania z rzeczy w inny sposób (np. przez udostępnienie mieszkania częściowo lub czasowo wybranej osobie). Dobrowolnie nie wykonywała uprawnień właścicielskich, w związku z czym nie można czynić wnioskodawcy zarzutu, że korzystał jako współwłaściciel z mieszkania. Trudno sobie wyobrazić przy bierności współwłaścicielki, aby wnioskodawca sam wyznaczał sobie granicę posiadania rzeczy (Przez zamknięcie jednego pokoju? Nocowanie co drugi dzień?). Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że wnioskodawca był posiadaczem rzeczy ponad swój udział w dobrej wierze, a zatem nie jest zobowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy (art. 224 kc).

Składnikiem majątku wspólnego były ponadto pieniądze pochodzące ze sprzedaży akcji. Zarówno bowiem akcje, jak i środki z ich sprzedaży, a także środki na ich nabycie zostały uzyskane w trakcie trwania wspólności. Wnioskodawca wypłacił pieniądze w kwocie ponad 464 000 zł i zatrzymał je dla siebie, samodzielnie decydując o sposobie dysponowania nimi. Jeśli nawet wydał wspomnianą kwotę, to pozbawienie uczestniczki połowy tych środków jest szkodą, która powinna być uwzględniona przy rozliczeniach w toku sprawy o podział majątku jako w pewnym stopniu analogiczna do uszczuplenia majątku wspólnego przez wydatki z majątku wspólnego na majątek osobisty (rozumiane jako przysporzenie na rzecz jednej masy majątkowej z uszczerbkiem dla drugiej - uchwała SN z 15.09.2004 r., III CZP 46/04), podlegające zwrotowi (art. 45 krio). Każdy z małżonków może żądać rozliczenia z tytułu nieuzasadnionego zbycia i roztrwonienia przez drugiego małżonka składników majątku wspólnego. Roszczenie takie ma charakter odszkodowawczy i swą ogólną podstawę znajduje w art. 415 k.c. Rozliczenie zaś tej straty przeprowadza się w sposób, że kwoty, które małżonek obowiązany jest zwrócić na rzecz majątku wspólnego, dolicza się do wartości tego majątku, a następnie zalicza na udział małżonka zobowiązanego do zwrotu (postanowienie SN z 17.04.2000 r., V CKN 25/00).

Także poprzez darowanie wspólnego samochodu F. (...) wnioskodawca sam bez porozumienia ze współwłaścicielką doprowadził do sytuacji, w której majątek wspólny został pomniejszony. Natomiast oczywiście bezpodstawne jest żądanie uczestniczki zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z samochodu ponad udział, gdyż ani wnioskodawca nie korzystał już z tego samochodu, ani nie wchodził już on do majątku wspólnego.

Wartość całego majątku (ruchomości, mieszkanie, środki na rachunku na chwilę ustania wspólności) wynosi 164 875,74 zł. Uczestnik otrzymał na wyłączność wszystkie te składniki. Do wartości majątku należy ponadto doliczyć wspomniane kwoty, o które majątek został pomniejszony poprzez jednostronne działanie wnioskodawcy tj. kwotę wypłaconą z rachunku (464 210,86 zł) i wartość samochodu (kwota 3000 zł, wskazana przez uczestniczkę i niekwestionowana przez wnioskodawcę - k. 20). Łączna wartość majątku do rozliczenia wynosi zatem 629 086,60 zł. Cała ta wartość przypadła wnioskodawcy. Uczestniczka powinna zatem otrzymać spłatę odpowiadającą połowie wskazanej kwoty, przy czym ulega ona pomniejszeniu o połowę nakładów na utrzymanie mieszkania, których zasadnie może żądać wnioskodawca. Ostatecznie zatem kwota spłaty wynosi 312 319,18 zł.

Termin płatności Sąd ustalił na podstawie art. 212 § 3 k.c. Zdaniem Sądu wnioskodawca powinien był od długiego już czasu liczyć się z ewentualnym obowiązkiem spłaty, gdyż zabrał dla siebie kwotę pieniędzy odpowiadającą większości wartości majątku wspólnego, a poza tym to on wyłącznie używał mieszkania i ruchomości, zatem powinien spodziewać się, że jemu przypadną te składniki, co rodzi konieczność spłaty. Przy tym wspólność ustalała już w 2016 r. Wnioskodawca osiąga dość wysoki dochód z emerytury (jak wskazał w zeznaniach k. 242 - 3500 zł miesięcznie), nie ma zadłużenia ani kredytów. Dysponuje zatem zdolnością kredytową. Brak przy tym było wystarczającego

dowodu, że wnioskodawca zużył już w całości pieniądze ze sprzedaży akcji. Ustalony termin 6 miesięcy powinien być wobec powyższego wystarczający do zorganizowania pieniędzy na dokonanie spłaty, a jednocześnie słuszny interes uczestniczki nie zostanie w ten sposób naruszony.

O odsetkach na wypadek opóźnienia Sąd orzekł na podstawie art. 212 § 3 i 481 § 1 i 2 kc.

Sąd nie uwzględnił wniosku o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym.

Na podstawie art. 567 § 1 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami Sąd rozstrzyga także o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym. Sąd uznał, iż w rozpoznawanej sprawie nie zachodzą określone przepisem art. 43 § 2 k.r. i o. przesłanki do ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym.

Możliwość ustalenia nierównych udziałów jest wyjątkiem od ogólnej reguły wyrażonej normą art. 43 § 1 k.r. i o., zgodnie z którą oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Jak każdy wyjątek od zasady, tak i wyjątek określony w art. 43 § 2 k.r.o. winien być interpretowany ściśle.

Zgodnie zatem z art. 43 § 2, z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku.

Powyższy przepis Statuuje dwie przesłanki ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym* które muszą zostać spełnione łącznie: przyczynienie się małżonków do powstania majątku wspólnego w różnym stopniu oraz istnienie ważnych powodów.

Definiując powyższe przesłanki warto odwołać się do utrwalonego i ugruntowanego orzecznictwa, w tym przede wszystkim orzecznictwa Sądu Najwyższego. Na uwagę zasługuje postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 1973r. III CRN 227/73, w którym Sąd Najwyższy wskazał, iż „artykuł 43 § 2 k.r. i o. może mieć zastosowanie nie w każdym przypadku faktycznej nierówności przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego, lecz tylko w tych wypadkach, gdy małżonek, przeciwko któremu skierowane jest żądanie ustalenia nierównego udziału, w sposób rażący lub uporczywy nie przyczynia się do powstania dorobku stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych”.

Przez ważne powody rozumie się takie okoliczności, które oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego sprzeciwiają się przyznaniu jednemu małżonkowi korzyści z tej części majątku wspólnego, do powstania której ten małżonek nie przyczynił się.

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego brak jest podstaw do stwierdzenia iż jeden z małżonków, w tym, przypadku uczestniczka, nie przyczyniła się do powstania majątku wspólnego albo że przyczyniła się w istotnie mniejszym stopniu niż wnioskodawcą. Brak jest również absolutnie podstaw do uznania, iż zachodzą ważne powody w rozumieniu powyższego przepisu, uprawniające Sąd do ustalenia nierównych udziałów.

Wnioskodawca nie wykazał, aby uczestniczka w sposób rażący lub uporczywie, mimo posiadanych sił i możliwości zarobkowych, nie przyczyniła się odpowiednio do tych możliwości do powstania majątku wspólnego (zob. postanowienie SN z dnia 30 listopada 1972 r., III CRN 235/72, OSNC 1973/10/174). Bezsporne jest, że uczestniczka w trakcie trwania małżeństwa wykonywała pracę zarobkową stosownie do swoich możliwości, starała się stale pracować i podejmowała zatrudnienie u różnych pracodawców. Stale zajmowała się prowadzeniem domu, wszystkimi pracami w gospodarstwie domowym. Uczestniczka zarabiała znacznie mniej od wnioskodawcy, zatem mogła finansować utrzymanie w mniejszym stopniu niż wnioskodawca. Nie jest to jednakże jakimś nadzwyczajnym przypadkiem. Bardzo często małżonkowie osiągają dochody na znacznie różniącym się poziomie. Mają różne predyspozycje, zdolności i możliwości. Uczestniczka jednak nie uchylała się od pracy zarobkowej, a także nie można jej zarzucić, aby nie czyniła osobistych starań o utrzymanie i powiększenie majątku. Wbrew sugestii wnioskodawcy nie można uznać, że utrzymywanie dziecka (o którym wnioskodawca nie wiedział, że nie jest jego synem) stanowi utratę majątku,

za którą winę ponosi uczestniczka. Rzeczywiście co prawda w kosztach utrzymania syna powinien uczestniczyć biologiczny ojciec, ale po pierwsze wnioskodawca uznał dziecko, a po drugie nie można każdej relacji i sytuacji rodzinnej przeliczać na pieniądze. Małżonkowie co prawda przez brak alimentów ze strony ojca biologicznego ponieśli dosłownie uszczerbek majątkowy, ale z kolei wnioskodawca traktując dziecko żony jako własne uzyskał z synem pozytywną trwałą więź, której można pozazdrościć i która nie jest oczywista nawet w przypadku dziecka biologicznego. Zwłaszcza w starszym wieku może być ta relacja cenniejsza od alimentów od ojca biologicznego i powstałego w ten sposób pewnego uszczerbku w majątku wspólnym.

Zasada równych udziałów w majątku wspólnym odpowiada normalnemu układowi stosunków wzajemnych w małżeństwie, w którym dorobek jest z reguły owocem wspólnych starań małżonków, niezależnie od tego, w jakiej postaci te starania przejawiają się (p. postanowienie SN z dnia 28 kwietnia 1972 r., III CRN 626/71, LEX nr 7084). Należy ocenić, że starania te małżonkowie w niniejszej sprawie czynili stosownie do swoich możliwości zarobkowych, uwarunkowań rynku pracy, kwalifikacji i osobistych umiejętności.

Wniosek ze strony uczestniczki o ustalenie nierównych udziałów także nie jest zasadny. Wniosek motywowano faktem zabrania przez wnioskodawcę pieniędzy stanowiących większą część wartości majątku. Skoro jednak kwota tych pieniędzy jest uwzględniona przy ustalaniu spłaty, to całkowicie bezpodstawne jest wiązanie wspomnianego faktu z różnym stopniem przyczynienia się do powstania majątku.

Sąd na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych rozstrzygnął o pobraniu od uczestników w równych częściach kwot na pokrycie wynagrodzenia biegłych, tymczasowo w tym zakresie wypłaconego ze środków Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Belchatowie. W postępowaniu o podział majątku wspólnego strony są bowiem w równym stopniu zainteresowane wynikiem postępowania, a ich interesy w zasadzie są wspólne, gdyż polegają na wyjściu ze stanu wspólności. Poza wymienionymi każdy z uczestników ponosi wszystkie inne koszty związane ze swoim udziałem w sprawie, stosownie do art. 520 § 1 kpc.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł wnioskodawca. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuca:

- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez bezzasadne przyjęcie, iż udziały wnioskodawcy Z. Ś. i uczestniczki M. Ś. (1) w majątku wspólnym wynoszą po 1/2 części, mimo iż postępowanie uczestniczki polegające na świadomym wprowadzeniu w błąd wnioskodawcy co do ojcostwa jej syna R. Ś. doprowadzeniu do uznania przez wnioskodawcę jego ojcostwa, chociaż nie jest on jego biologicznym ojcem oraz przyjęcie na siebie obowiązku utrzymywania go, łżenia na jego naukę do czasu osiągnięcia pełnoletniości, dokonywania darowizn oraz wyposażenia go, jak również łżenie na utrzymanie drugiego syna uczestniczki, co przy uwzględnieniu znacznie niższych dochodów uczestniczki niż wnioskodawcy uzasadnia ustalenie zgodnie z art. 43 § 2 k.r.o - przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego, określonych w art. 5 k.c. - nierównych udziałów stron w ich majątku dorobkowym w proporcji 1/4 dla uczestniczki, a 3/4 dla wnioskodawcy,

- błędne ustalenie wartości majątku dorobkowego stron, podlegającego podziałowi, na kwotę 624.638,00 zł zamiast prawidłowo na kwotę 494.595,36 zł /słownie : czterysta dziewięćdziesiąt cztery tysiące pięćset dziewięćdziesiąt pięć i 36/100/ poprzez nieuwzględnienie wszystkich kwot, które majątek wspólny pomniejszają, a więc 24.543,00 zł odprowadzonego przez wnioskodawcę podatku dochodowego od sprzedanych akcji, kwoty darowizny w wysokości 100.000,00 zł, w tym 14.000,00 zł dokonanej na rzecz R. Ś. na rozpoczęcie działalności gospodarczej /K.26 oraz zeznania świadka/, kwoty 7.448,24 zł poniesionych przez wnioskodawcę kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego, kwoty 2.500,00 zł zabranej z konta bankowego przez uczestniczkę.

Podnosząc powyższe zarzuty wnosił o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt. II przez ustalenie, że udziały wnioskodawcy Z. Ś. wynoszą 3/4, a uczestniczki M. Ś. (1) 1/4 w majątku wspólnym oraz w pkt. V. przez zasądzenie od Z. Ś. na rzecz M. Ś. (1) kwoty 123.648,84 zł /słownie złotych : sto dwadzieścia trzy tysiące sześćset czterdzieści osiem i 84/100/ tytułem spłaty, płatnej w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminu płatności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniesiona przez wnioskodawcę apelacja jest uzasadniona częściowo.

Zarzut błędnych ustaleń i niewłaściwej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w zakresie hipotezy objętej przepisom art. 43 krio jest z przyczyn oczywistych chybiony. W konsekwencji zaskarżone postanowienie nie uchybia dyspozycji art. 233 § 1 kpc. Powołany przepis przyznaje sądowi swobodę w ocenie dowodów a zarzut naruszenia tego uprawnienia tylko wtedy może być uwzględniony, jeżeli sąd zaprezentuje rozumowanie sprzeczne z regułami logiki bądź z doświadczeniem życiowym. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych odwołujących się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu w tym zakresie. Na skarżącym spoczywa ciężar wykazania jakie kryteria oceny sąd naruszył przy ocenie konkretnych dowodów lub niesłusznie im je przyznając (por. orzec. SN z 23.01.2001r. IV CKN 970/00 niepublik.)

Treść wniesionego środka odwoławczego wskazuje, że jego autor tak rozumianych zarzutów nie przedstawił, wyprowadzając jedynie odmienne wnioski wynikające z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy. Zarzuty te więc mają jedynie walor polemiczny i nie prowadzą do podważenia ustaleń sądu. Ustalenia te są prawidłowe. Oceniając dowody sąd nie przekroczył granic swobody. Ustalenia te nie są dowolne i Sąd Okręgowy w całej rozciągłości przyjmuje je za własne.

W konsekwencji nie doszło do naruszenia art. 43 krio.

Wykładnia tego przepisu dokonana przez Sąd meriti nie budzi zastrzeżeń. W art. 43 § 1 krio wyrażona została zasada równych udziałów w majątku wspólnym po ustaniu wspólności.

Przepis art. 43 § 2 kro stanowi wyjątek od tej formuły i nie podlega wykładni rozszerzającej. Wskazane w nim 2 przesłanki ustalenia nierównych udziałów muszą wystąpić łącznie. Istnieć musi wzajemna równowaga obu tych przesłanek w tym znaczeniu, że „ważne powody” nie stanowią podstawy takiego orzeczenia, jeżeli stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego jest równy, a jednocześnie - nawet różny stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku nie stanowi podstawy ustalenia nierównych udziałów jeżeli, nie przemawiają z tym „ważne powody” (por. np. postan. SN z 6.04.2005r., IIICK 469/04, Legalis). Różnica w zarobkach nawet znaczna nie może być jedyną podstawą do przyjęcia, że wystąpiły ważne powody (por postan. SN z 2.10.1997r. II CKN 348/97, Legalis).

Powyższe oznacza, że podnoszona przez wnioskodawcę w toku postępowania okoliczność, iż miał większe zarobki niż uczestniczka sama przez się nie prowadzi do ustalenia nierównych udziałów.

To samo dotyczy wskazywanego przez skarżącego naganego zachowania się byłej żony i jej niedojrzałości w czasie małżeństwa. Wina małżonka rozkładu pożycia małżeńskiego jest okolicznością indyferentną z punktu widzenia art. 43 krio. Ustalenie nierównych udziałów nie może być postrzegane jako instrument „represji w stosunku do winnego rozkładu pożycia małżonka. (por. np. postan. SN z 7.06.2000 r., IIICKN 455/00, Legalis). W piśmiennictwie podaje się, że chodzi jedynie o winę odnoszoną do nieprzyczyniania się lub przyczyniania się w mniejszym stopniu niż to wynika z możliwości małżonka do powstania majątku wspólnego (por. KRiO. Komentarz 2000r. wyd. 8, t. 7 i przywołane tamże stanowisko nauki prawa). W sprawie II CSK 337/18 Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że w/w przesłanka jest najczęściej spełniona w następujących sytuacjach: 1) niepodejmowanie pracy zawodowej, 2) ryzykowne przedsięwzięcia gospodarcze, 3) doprowadzenie do powstania zadłużeń, 4) wypowiedanie kredytów bankowych, 5) dopuszczenie się przestępstw przeciwko mieniu z winy umyślnej, 6) przeprowadzenie postępowań karnych generujących znaczne koszty i uniemożliwiające osiągnięcie dochodów.

Tak rozumiana przesłanka nie zaistniała i apelant nawet nie usiłował wykazać jej zaistnienia. Uczestniczka w czasie małżeństwa była zatrudniona i uzyskiwała z tego tytułu dochody. Przerwy w pracy były sporadyczne a i wtedy zajmowała się domem. Podkreślenia wymaga, że istnienie faktycznej nierówności przyczynienia się każdego

z małżonków tylko wtedy urzeczywistniają przesłankę z art. 43 § 2 kro, gdy takie postępowanie będzie rażące lub uporczywe (por. postan. SN z 15.05.2000r. ICKN 643/00) Takiej cechy postępowania uczestniczki w uzyskiwaniu dochodów nie można przypisać.

Brak tej przesłanki, czyni niepotrzebnym badanie „ważnych przyczyn”. Niemniej jednak należy podnieść, że również i one nie wystąpiły.

Zakwestionowanie ojcostwa wobec syna R. Ś. jest z oczywistych powodów niezrozumiałe i z przyczyn moralnych nie akceptowalne.

Prawne domniemanie oznacza, iż skarżący jest ojcem tego dziecka. Do chwili obecnej domniemanie to nie zostało w sposób przewidziany prawem wzruszone. Nieporozumieniem jest podnoszenie braku ojcostwa w niniejszym postępowaniu, zwłaszcza, że syn jest już osoba dorosłą. Na skarżącym spoczywał do daty usamodzielnienia się obowiązek alimentacyjny wobec syna. Kwestionowanie pośrednio tego w ramach niniejszego postępowania poprzez wskazywanie, że dochody z majątku wspólnego były przeznaczone na utrzymanie dziecka musi się spotkać ze zdecydowanym sprzeciwem. Każda wydatkowana przez wnioskodawcę kwota na utrzymanie syna to nic innego jak wypełnianie obowiązku alimentacyjnego nałożonego przepisem art. 133 krio i n.

Cytowane w apelacji orzecznictwo Sądu Najwyższego zupełnie nie przystaje do stanu faktycznego w niniejszej sprawie.

Z tych przyczyn brak było podstaw do ustalenia nierównych udziałów.

Nie ma racji apelacja domagając się rozliczenia kwoty 2.500 zł pobranej przez uczestniczkę.

W sprawie IC 1704/14 Sąd Okręgowy ustalił (por. uzasadnienie k.338V), że w październiku 2013 roku, uczestniczka pobrała z rachunku bankowego w/w kwotę. Z ustaleń w tej sprawie wynika, że M. Ś. opuściła rodzinny dom wskutek nagannego zachowania męża, który w istocie zmusił ją do opuszczenia domu. Był wówczas pod wpływem alkoholu, interweniowała Policja. W tych okolicznościach zrozumiałym jest, że uczestniczka musiała dysponować funduszami na swoje utrzymanie. Powrót do męża po 3 tygodniach był krótkotrwały, bo znowu dochodziło do awantur.

M. Ś. pobrane pieniądze przeznaczyła więc na bieżące utrzymanie. Twierdzenia odmienne skarżącego nie zostały poparte żadnymi dowodami.

Nie może znaleźć akceptacji pogląd o potrzebie rozliczenia kwoty 7.448,24 zł tytułem opłat za mieszkanie za okres grudzień 2016 - marzec 2019r.

Faktem jest, że wydatki te poniósł wyłącznie wnioskodawca. Okolicznością bezsporną jest jednakże, że uczestniczka bez swej winy nie korzystała z mieszkania.

Była wyzuta ze współposiadania. W zaistniałej sytuacji trudno znaleźć rzeczowe argumenty. ażeby obciążać ją tymi kosztami.

Zupełnie niezrozumiałe jest zarzut nierozliczenia przez Sąd Rejonowy kwoty 100.000 zł. Sumę tą apelant podarował synowi R. Ś.. Przyniesienie to nie dokonało się na rzecz uczestniczki. Czynność prawna obejmująca darowiznę była dobrowolna. Z jej zawarcia nie można wyprowadzić wniosku, że o tą sumę należna uczestniczce spłata winna ulec obniżeniu.

Z tych względów apelacja w tej części podlegała oddaleniu (art. 385 kpc).

Ma natomiast rację skarżący, że suma ze sprzedaży akcji winna być pomniejszona o podatek dochodowy. Jest poza sporem, że skarżący z tego tytułu wydatkował 24.543 złote. Należało tę pozycję uwzględnić przy końcowym rozliczeniu.

Sąd Okręgowy biorąc wskazania wynikające z prawa materialnego, które jest brane pod uwagę z urzędu obniżył wyliczoną kwotę spłat o 27.000 zł.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy uzupełniony w toku postępowania apelacyjnego wskazuje, że około 14-15 lat na utrzymaniu min. wnioskodawcy był także syn uczestniczki - D. S. (2). Jego biologiczny ojciec jedynie sporadycznie i marginalnie partycypował w utrzymaniu syna. Pomoc skarżącego była wymierna. Współuczestniczył w jego utrzymaniu i wychowaniu. Traktował go jak syna rodzzonego. Okoliczności te zostały potwierdzone i przyznane podczas rozprawy apelacyjnej przez uczestniczkę. Wnioskodawca w w/w okresie spełniał świadczenie alimentacyjne nie będąc do tego zobowiązany. Powyższe musiało się spotkać z ochroną przewidzianą w przepisie art. 5 kc. Sąd Okręgowy uznał, że odpowiednią z tego tytułu kwotą - o którą należało pomniejszyć spłatę - jest suma 27.000 zł. Dlatego też zasądzoną kwotę należało obniżyć do 273.047,68 zł.

Mając zatem na względzie przedstawione ustalenia i rozważania należało orzec jak w postanowieniu (art. 386 § 1 kpc).

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 kpc.

Stanisław Łęgosz Jarosław Gołębiowski Dariusz Mizera